

Els nins de la pantalla. La psicologia infantil en el cine (I)

Tom Vroody

Gabriel Genovart

"A veces otros niños nos veían desde el interior de la pantalla. Ellos eran los protagonistas, nosotros los mirones. Ellos pensaban quizá: '¿Por qué me miran con esos ojos como faros?'. Nosotros sufríamos sus desdichas, corríamos sus aventuras, disfrutábamos sus felicidades. Yo creo que, en el fondo, ellos sabían de sobra la causa de nuestra ávida mirada. Porque existían para que nosotros devorásemos sus vidas. Nos conocíamos de sobra. Habíamos estado contemplándonos mutuamente todos estos años. Y nos identificábamos tanto con ellos que hablar de esos niños es, sin duda, hablar de nosotros mismos".

(Juan Tébar: *La vuelta al cine en sesión continua*)

The Window.

La cita de la faula d'Isop que encapçala la interessantíssima pel·liculeta *The Window* (típic producte de la RKO per a la sèrie B, confiat l'any 1949 a la batuta de Ted Tetzlaff, un excel·lent director de fotografia que va signar unes poques obres com a realitzador) no li fa justícia de cap manera al pobre Tommy, el protagonista d'aqueixa història d'intriga interpretada per l'actor infantil Bobby Driscoll i considerada avui un petit clàssic del setè art.

La cita de la cèlebre faula es refereix a aquell adolescent gambirot que feia de pastor i es divertia fent creure als seus veïns que el llop li atacava el ramat d'ovelles. Un i altre cop acudiren escapats els camperols en ajuda d'aquell brètol, que llavors encara se'n reia d'haver-los enganyat. Fins que, un dia, el llop l'atacà de veres, i els veïns, farts i escalivats, no respongueren als crits d'auxili d'aquell bergant.

A diferència del pastor d'Isop, Tom Vroody no enganya ningú deliberadament. Simplement, com diuen els seus pares, "inventa històries". I com que ell és el primer que les creu, aqueixes històries, hom pot assegurar que, en propietat, no menteix. Mentir —segons els moralistes— és dir el contrari d'allò que un pensa amb intenció d'enganyar; i aquest no és el cas del petit Tommy, que està ben convençut de la realitat de les seves ficcions.

La majoria d'infants ho fan, això. Afirmen coses que no són objectivament certes perquè confonen la realitat amb els seus desigs i amb les seves imaginacions. A vegades s'hi mescla també la voluntat de cridar l'atenció o de donar-se importància; o la urgència de defensar-se de qualque entremaliadura. I, en ocasions, com en el cas de Tom Vroody, perquè es tracta de nins extraordinàriament donats a la fabulació.

És clar que Tommy ja és un poc grandet —té nou anys— per persistir en aquest comportament, evolutivament més propi de nins més petits. Però és que ell és un al·lotet extraordinàriament fantasiós que segurament va al cinema de tant en tant i que deu llegir molts de *comics*. I, com és bo de veure, la imaginació se li desborda més d'una vegada. I tant li és dir als companys de jocs que la seva família ha comprat un ranxo a l'Oest (on passaran a viure tan bon punt hagin acabat a tirs de rifle amb tots els indis de la contrada) com dir molt seriós als seus pares, a l'hora del dinar, que acaba de presenciar l'assalt a un banc en el qual ell ha intervingut personalment ajudant la policia en la captura dels atracadors. I els pares comencen a estar-ne un poc cansats de tantes fantasies, que ja els han ocasionat algun problema entre els veïnats, i fins i tot han arribat a pensar de dur el fill a qualque metge, perquè troben que allò ja comença a durar massa.

Amb això, resulta que un dia Tom Vroody té ocasió de presenciar d'amagat, i en caràcter de testi-

moni únic, un succés *real* increïble: ni més ni manco que l'assassinat d'un home, just en el pis immediatament superior al d'on ell viu amb els seus pares. Però ara, amb els antecedents de Tommy, ¿qui la creurà, aquesta història, quan la conti el pobre nin?

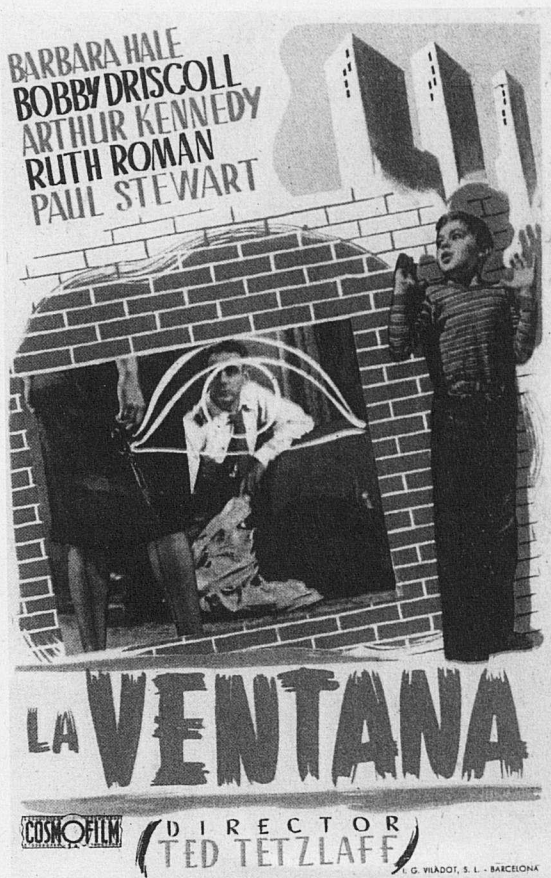
Tom Vroody, fill únic d'un matrimoni de condició modesta, viu a una d'aqueixes barriades humils i populoses de la ciutat de Nova York, amb edificis de tres o quatre pisos en estat de semi-ruïna, sense ascensor, i amb escaletes exteriors a la part de darrera per a cas d'incendi. Una nit xafogosa d'estiu, Tommy no pot dormir de calor i decideix sortir amb el seu coixí a jeure al replà de l'escala d'incendis que té just davant de la seva habitació. Una vegada allà, pensa que tindrà més fresca si puja un poc més amunt, al replà del pis de dalt, que es correspon amb la finestra dels Kellerson, un matrimoni sense fills i, en aparença, una parella perfectament normal i corrent.

En el curs de la nit, la calor insuportable desperta Tommy del seu son. Sent renous que procedeixen de l'interior de l'habitatge dels Kellerson i, per l'intersici que deixa una persiana enrotllable no acabada d'estirar del tot, presència una escena paorosa: veu, dintre el pis dels veïns, com es desploma pesadament al terra el cos d'un home que ell descobreix amb sang que li raja d'una ferida acabada de fer; a continuació, amb els ulls astorats, contempla com cauen de les mans del senyor Kellerson, i davant la mirada còmplice de la seva esposa, unes tisores ensagnades que deixen una taca sobre el trespol i, al damunt d'una una taula de l'habitatge, el nin adverteix també la presència d'una cartera plena de diners. Seguidament, tot aterrit, quan veu que els Kellerson es disposen a treure la víctima, ja cadàver, cap a l'escala d'incendis, Tommy baixa a corre-cuita cap al seu propi replà i, d'allà estant, a l'empara de la fosca, observa com els Kellerson traslladen cap als terrats de l'edifici, que comuniquen tota la illeta, el cos d'aquell desconegut acabat d'assassinar.

El nin comprèn tot d'una que acaba de presenciar un crim, el mòbil del qual ha estat el robatori; és a dir, una situació com les que segurament haurà contemplat qualche vegada a més d'una pel·lícula dels programes dobles en el seu cine de barri. Però això que acaba de veure no ho ha estat, una pel·lícula. ¿O sí...?

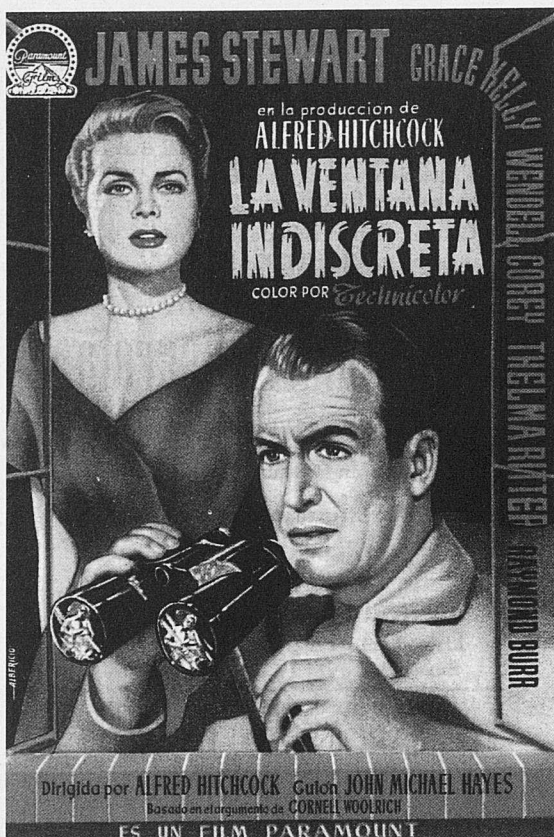
"¿I ara no veus que ho has somniat?", li diuen els pares, quan Tommy assegura amb vehemència que aquest pic el que conta no és cap de les seves invencions; o sigui, cap d'aquelles "pel·lícules" que els sol contar habitualment i que un cop són d'indis, un altre de *gangsters* i, aquesta vegada, d'un assassinat; i en el pis immediatament superior al de ca seva, justament. I els pares, que no se'n creuen pruna de tot allò, prohibeixen al nin que digui res a ningú, no sigui cosa que el seu filló els torni ficar en un altre embolic.

Potser el que Tommy ha vist no sigui, certament, un somni; però, per al nin, ben aviat es convertirà

en un autèntic malson. Perquè la criatura, quan veu que els pares no li fan cas (i encara el renyen), fa el seu camí. Va a donar part a la policia, la qual tampoc es creu res; i menys quan s'assabenta de les manies fabulatòries de l'al·lotó. Així i tot, la Comissaria del districte, pel que pugui ser, porta a terme una discreta investigació rutinària en el pis dels Kellerson. Un policia, que es fa passar per un inspector de la propietat immobiliària que està fent un inventari dels desperfectes dels pisos —molts dels habitatges d'aquella illeta, més que en estat semi-ruïnós, es troben deshabitats per ruïna total—, visita el matrimoni i s'interessa, entre altres coses, per aquella taca del trespol. Els Kellerson l'atribueixen a la humitat i el policia ho dóna per bo i no detecta res sospitosos. Però, a partir d'aquí, la parella criminal ja començarà a tenir la mosca rere l'orella. ¿Hi deu haver algú que hagi vist el que han fet o que, per qualche raó, ho sospiti? ¿I qui podrà ser? I quan la mare de Tommy, informada per la policia de la denúncia del nin, obliga el seu al·lotó a pujar de rossegons al pis de dalt a demanar disculpes als Kellerson perquè ha "inventat coses sobre ells" (sense dir quines són aqueixes coses), aquests comprenen immediatament que el petit dels Vroody ho sap tot. I, per la seva banda, Tommy ja sap també que els Kellerson saben que ell ho sap.

Ara és quan comencen les tribulacions de Tommy. La mare s'ha d'absentar de casa per assistir una germana malalta i el pare arriba molt tard de la feina, a altes hores de la nit. El nin es troba inde-

fens i tot sol, reclus a pany i clau dins el seu pis com a càstig per les seves "invencions" i, per tant, a mercè d'uns assassins disposats a llevar d'enmig, simulant un accident, l'únic testimoni del seu crim. I, per l'escaleta d'incendis, tenen un accés molt fàcil a la llar dels Vroody. Pràcticament, només han de voltar cama...

Des dels primers plans de la pel·lícula —la càmera-grua que s'introdueix pel buit d'una finestra a l'interior d'un d'aquells habitatges abandonats (on Tommy i la seva colla d'amics despleguen els seus jocs) i entra, d'aquesta manera, dins el món fantàstic d'un al·lotet mitòman—, Ted Tetzlaff converteix *The Window* en una metàfora del cinema, o en un exercici de "cine dintre del cine". Un estupend exercici d'estil que, alguns anys després, Alfred Hitchcock portaria a extrems d'autèntic virtuosisme a *Rear Window* (*La ventana indiscreta*, 1954). Les dues pel·lícules tenen molts de punts de contacte. A part dels temes de la "finestra indiscreta" (la finestra com a metàfora de la pantalla) i del *voyeurisme* de l'espectador cinematogràfic, ambdós films parteixen de singles narracions de Cornell Woolrich, i sembla ser també que la coneixença prèvia del film de Tetzlaff motivà Hitchcock a endinsar-se en aqueixa temàtica tan seductora.

En referència al film d'Hitchcock, ha escrit Antonio Weinrichter: "*La ventana no es indiscreta, sino trasera, a través de ella nos asomamos a la trastienda, a los temores y fantasías ocultos en la mente de un hombre que representa al espectador de cine*". Exactament el mateix podríem dir del petit Tommy.

Guaitant per una finestra, Tom ha entrat dins una "pel·lícula" (en aquest cas de "cine negre"), i ara no sap com n'ha de sortir; una pel·lícula a la qual, com passa en el film de Hitchcock, la finestra ocupa el lloc de la pantalla, de la "pantalla-mirall" dels fantasmes interns de l'espectador. "*Mirar sin que nos vean e inmiscuirse en historias sin que nos soliciten es otra metáfora del cine*", ha escrit també Weinrichter. L'adult Jeffries (James Stewart) de *La ventana indiscreta* i el petit Tom Vroody de *La ventana* s'han ficat, ambdós, en una història aliena i han descobert, en cada cas, un assassinat. Però també a ambdues pel·lícules els assassins es prenen venjança, i "boten" de la pantalla per perseguir els curiosos impertinents que han anat a entremetre's on ningú no els demanava i a pertorbar els seus plans.

En el cas de Tom, el setge del matrimoni veí arriba a convertir-se en una persecució al·lucinant, una llarga escapada onírica entre ombres expressionistes a la qual el nin fuig del senyor Kellerson (que, agaf no agaf, el segueix de prop) en una carrera diabòlica per les escales d'incendis, pels terrats, per les ruïnes dels edificis decrepits i abandonats; un deliri nocturnal que recorda, a moments, *La nit del caçador*.

Finalment, Tommy, que en el curs de la seva fuga (i per fer-la més terrorífica) ha anat a topar amb el cadàver de l'home assassinat —el "cos del delicte" que pot certificar que no menteix, amagat pels Kellerson en un d'aquells edificis mig ensorrats—, aconsegueix escapolir-se dels seus perseguidors. Els pares i la policia arriben a temps —*in extremis*— de salvar-lo. Ara pot demostrar que, aquesta vegada, no es tractava de cap de les seves invencions i el pare li diu que se sent orgullós de tenir un fill com ell.

Segurament aqueixa és la *verdadera* història de Tom Vroody. Però també podria ser que el que se'ns ha contat sigui només un somni, un "film intern", el malson infantil d'una nit bascosa d'estiu, o la fantasia en imatges d'un petit fabulador; i que, en realitat, els Kellerson són un honorable matrimoni i mai no han assassinat ningú. Qui sap.

Al final de la pel·lícula, podem veure un Tommy radiant de felicitat. Ara serà el centre d'atenció de tota la barriada, el més important de la quadrilla d'amics; i la policia l'admirarà i el pare i la mare també.

I tot això plegat pot ser, perfectament, el somni de qualsevol nin. ■

Títol original: *The Window*. **Títol versió espanyola:** *La ventana*. **Any:** 1949 (USA). **Productor:** Frederic Ullman jr., per a la RKO. **Director:** Ted Tetzlaff. **Guió:** Mel Dinelli (basat en una narració de Cornell Woolrich). **Fotografia:** William Steiner, en blanc i negre. **Direcció artística:** Walter E. Keller i Sam Corso. **Música:** Roy Webb. **Duració:** 70 minuts. **Intèrprets principals:** Bobby Driscoll (Tom Vroody), Barbara Hale (mare de Tom), Arthur Kennedy (pare de Tom), Paul Stewart (senyor Kellerson), Ruth Roman (senyora Kellerson).